

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินต่อภาพลักษณ์องค์กรธุรกิจ SMEs ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. รูปแบบการศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา
4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
5. การรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลข้อมูล

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัย 2 รูปแบบ หรือ 2 วิธี ได้แก่ (1) การวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) และ (2) การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) การวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) ผู้วิจัยได้ศึกษาจากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการศึกษา โดยเน้นทำการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านเอกสาร จากบทความ ตำรา เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อทบทวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมดที่สำคัญๆ และได้นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ แนวคิดเหล่านั้นออกมาเป็นองค์ประกอบในการสร้างกรอบแนวความคิด การกำหนดสมมติฐาน รวมถึงการสร้างแบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าตามกระบวนการต่อไป

(2) การวิจัยเชิงปริมาณ(quantitative research) ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Quantitative) ในการสอบถาม ผู้บริหารทางด้านบัญชีของ SMEs โดยแบบสอบถามนั้นจะมีการทดสอบความถูกต้องในเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องในการสร้าง (Construct Validity) ความใช้ได้ ในทางปฏิบัติ (Practicality) ก่อนนำข้อมูลไปใช้ในทางสถิติหรือหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ

เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินต่อภาพลักษณ์องค์กรธุรกิจ SMEs ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารทางด้านบัญชี ของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs)ที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในเขตกรุงเทพมหานครจำนวนทั้งสิ้น 256,624 ราย โดยกำหนดธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 1 ราย ประชากรที่เป็นผู้บริหารทางด้านบัญชี 1 ราย

กลุ่มตัวอย่าง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดตัวอย่างของ Taro Yammane จากจำนวน 256,624 ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยที่ N = จำนวนประชากรทั้งหมด

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างคือ 0.05

(ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95)

$$n = \frac{256,624}{1+256,624*(0.05)^2}$$

$$n = 399 \text{ ราย}$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 399 ราย กำหนดพื้นที่การเก็บตัวอย่างตามเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร ออกเป็น 6 กลุ่มการปกครองตามระบบการบริหารและปกครองของกรุงเทพมหานคร (กองสารสนเทศภูมิศาสตร์ สำนักยุทธศาสตร์ และประเมินผลศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร, 2557) ประกอบด้วย

1. กลุ่มรัตนโกสินทร์ จำนวน 9 เขต ได้แก่ เขตบางซื่อ เขตดุสิต เขตพญาไท เขตราชเทวี เขตปทุมวัน เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตสัมพันธวงศ์ และเขตบางรัก
2. กลุ่มบูรพา จำนวน 9 เขต ได้แก่ เขตดอนเมือง เขตหลักสี่ เขตบางเขน เขตบึงกุ่ม เขตสายไหม เขตจตุจักร เขตลาดพร้าว เขตบางกะปิ และเขตวังทองหลาง

3. กลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 8 เขต ได้แก่ เขตสะพานสูง เขตมีนบุรี เขตคลองสามวา เขตหนองจอก เขตลาดกระบัง เขตประเวศ เขตสวนหลวง และเขตคันนายาว

4. กลุ่มเจ้าพระยา จำนวน 9 เขต ได้แก่ เขตดินแดง เขตห้วยขวาง เขตวัฒนา เขตคลองเตย เขตบางนา เขตพระโขนง เขตสาทร เขตบางคอแหลม และเขตยานนาวา

5. กลุ่มกรุงธนใต้ จำนวน 8 เขต ได้แก่ เขตบางขุนเทียน เขตบางบอน เขตจอมทอง เขตทุ่งครุ เขตราษฎร์บูรณะ เขตธนบุรี เขตคลองสาน และเขตบางแค

6. กลุ่มกรุงธนเหนือ 7 เขต ได้แก่ เขตบางพลัด เขตตลิ่งชัน เขตบางกอกน้อย เขตทวีวัฒนา เขตบางกอกใหญ่ เขตภาษีเจริญ และเขตหนองแขม

โดยเลือกวิธีกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) จาก 6 กลุ่มการปกครองและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความสะดวก (Convenience Sampling) เพื่อแจกแบบสอบถามตามจำนวนโควต้าที่กำหนดของกลุ่มตัวอย่างรวมขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารทางด้านบัญชี ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 399 ราย ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างธุรกิจ SMEs ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มการปกครอง	จำนวนเขตแต่ละกลุ่ม (เขต)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
กลุ่มรัตนโกสินทร์	9	72
กลุ่มบูรพา	9	72
กลุ่มศรีนครินทร์	8	64
กลุ่มเจ้าพระยา	9	72
กลุ่มกรุงธนใต้	8	64
กลุ่มกรุงธนเหนือ	7	55
รวม	50	399

ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

การดำเนินการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพ จึงแบ่งเป็นตามกระบวนการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร โดยค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทักษะความรู้ทางการบัญชี การบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร คุณภาพของการปฏิบัติงานด้านการบัญชี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. พัฒนาเครื่องมือแบบสอบถามปลายปิด

2.1 จัดทำแบบสอบถาม ซึ่งปรับปรุงมาจาก สมพร มณีจันทร์ (2552) รัชดาภรณ์ เสมอจันทร์ และ ชูตินันท์ ดิษฐ์สันเทียะ (2553) ตามวัตถุประสงค์แนวกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน เพื่อให้รายละเอียดครอบคลุมถึงความมุ่งหมายและสมมติฐานของการศึกษา

2.2 แบบสอบถามที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาได้นำมาปรับให้เหมาะสมและนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของเนื้อหาของแบบสอบถาม

2.3 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของการศึกษา

3. วางแผนการจัดเก็บข้อมูล

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อนำมาประมวลผล

5. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

6. สรุปผลวิเคราะห์และรายงานผลการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้ปรับปรุงจากกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2557) สมพร มณีจันทร์ (2552) รัชดาภรณ์ เสมอจันทร์ และ ชูตินันท์ ดิษฐ์สันเทียะ (2553) ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิด โดยแบ่งโครงสร้างคำถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้บริหารทางด้านบัญชี ของ SMEs ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และสาขาวิชาที่จบการศึกษา โดยแบบสอบถามเป็นแบบ Check list

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกิจการ จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย จำนวนพนักงาน และระยะเวลาในการดำเนินงานของกิจการ โดยแบบสอบถามเป็นแบบ Check list

ส่วนที่ 3 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินของ SMEs จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ จำนวน 5 ข้อ เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม จำนวน 5 ข้อ สามารถเปรียบเทียบได้ จำนวน 5 ข้อ สามารถพิสูจน์ยืนยันได้ จำนวน 5 ข้อ ทันเวลา จำนวน 5 ข้อ และสามารถเข้าใจได้ จำนวน 5 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 4 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์องค์กรของ SMEs จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย ความเชื่อถือและยอมรับจำนวน 5 ข้อ ความเลื่อมใสศรัทธาจำนวน 5 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถระบุถึงปัญหาพร้อมข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระ

การรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารเพื่อนำส่งทางไปรษณีย์
2. ขอนหนังสือจากคณะบัญชีมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีปทุม โดยแนบพร้อมแบบสอบถาม ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารทางด้านบัญชี ของ SMEs ในเขตกรุงเทพมหานคร ตอบแบบสอบถาม
3. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารทางด้านบัญชี ของ SMEs ในเขตกรุงเทพมหานคร ตอบแบบสอบถาม โดยแนบซองจดหมายตอบกลับแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของคำตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลและนำมาดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การลงรหัส (Coding) โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าซึ่งเป็นการแทนค่าตัวแปรด้วยสัญลักษณ์ที่โปรแกรมทางสถิติสามารถอ่านค่าได้สำหรับแบบสอบถามปลายปิด (Closed-ended)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ว่าตัวแปรอิสระกลุ่มใดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้มากกว่า และตัวแปรอิสระตัวใดมีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลเพื่อการวิจัยเป็น 2 ส่วนประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การตรวจสอบข้อมูล ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยจะทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระตามที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดประกอบด้วย ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ด้านความสามารถเปรียบเทียบได้ ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ด้านความทันเวลา และด้านความสามารถเข้าใจได้ เพื่อดูตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันเองหรือไม่ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกทำเมทริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) ส่วนขั้นตอนที่ 2 หาค่าความทนทาน (Tolerance) และหาค่า VIF เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการนำไปวิเคราะห์ในขั้นต่อไป

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนไว้ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารทางด้านบัญชี ของ SMEs ในกรุงเทพมหานคร (ส่วนที่ 1 ของแบบสอบถาม) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลของSMEs ในกรุงเทพมหานคร (ส่วนที่ 2 ของแบบสอบถาม) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

1.3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารทางด้านบัญชี ของ SMEsในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีผลต่อภาพลักษณ์องค์กร (ส่วนที่ 3 และ 4 ของแบบสอบถาม) โดยนำเสนอรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลวิจัยโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถามมีดังนี้

มากที่สุด	(5 คะแนน) หมายถึง มีความสำคัญในระดับมากที่สุด
มาก	(4 คะแนน)หมายถึง มีความสำคัญในระดับมาก
ปานกลาง	(3 คะแนน)หมายถึง มีความสำคัญในระดับปานกลาง
น้อย	(2 คะแนน)หมายถึง มีความสำคัญในระดับน้อย
น้อยที่สุด	(1 คะแนน)หมายถึง มีความสำคัญในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการอภิปรายผลโดยอาศัยสูตรการคำนวณช่วงกว้างของชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของชั้น} &= \frac{\text{คะแนนที่มีค่ามากที่สุด} - \text{คะแนนที่มีน้อยที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีระดับความเห็นอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับความเห็นอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับความเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิด ผู้วิจัยจะทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์องค์กรของSMEs ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis)

สรุป

สำหรับเนื้อหาในบทที่ 3 นี้ เป็นการกำหนดวิธีการดำเนินการศึกษา โดยผู้วิจัยใช้รูปแบบการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 399 คน สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ ประกอบด้วย (1) ความถี่และร้อยละ (Frequency and Percentage) (2) ค่าเฉลี่ย (Mean) (3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รวมทั้งทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity test) โดยการทำเมทริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) พร้อมหาค่าความทนทาน (Tolerance) และหาค่า VIF ส่วนการทดสอบสมมติฐานจะใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะได้นำเสนอในบทต่อไป